

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

Ο νέος της Μαντίνειας

The youth of Mantineia

Ο νέος της Μαντίνειας
Αρ. ευρ. Γ 698
Μάρμαρο πελοποννησιακό
Βρισκόταν ως το 1886 στα περίχωρα
της αρχαίας Μαντίνειας.
Χρονολογείται γύρω στο 130 – 140 μ.Χ.

The youth of Mantineia
Inv. no. Γ 698
Peloponnesian marble
Up until 1886 it was to be found
in the environs of ancient Mantineia.
Dated around AD 130 – 140

Το άγαλμα παριστάνει έναν αγένειο νέο σε κίνηση. Φοράει χλαμύδα που καλύπτει μόνον την πλάτη και τυλίγεται στο ένα του χέρι. Το κεφάλι, στραμμένο ελαφρά προς τα αριστερά, καλύπτεται από πυκνούς βοστρύχους, που σκεπάζουν το μεγαλύτερο μέρος του μετώπου.

Το έργο αποτελεί παραλλαγή ενός αγαλματικού τύπου των ύστερων κλασικών ή ελληνιστικών χρόνων, πιθανότατα του θεού Ερμή, που χρησιμοποιήθηκε και για αγάλματα του Οδυσσέα και του Περσέα. Η κεφαλή εμφανίζει τα χαρακτηριστικά του νεαρού Αντίνοου, ευνοούμενου του αυτοκράτορα Αδριανού.

Ο Αντίνοος γεννήθηκε στην Κλαυδιόπολη της Βιθυνίας (ΒΔ Μικρά Ασία), που θεωρούνταν αποικία των Μαντινέων και θεοποιήθηκε από τον Αδριανό, μετά από τον πνιγμό του στο Νείλο το 130 μ.Χ. Πορträίτα και αγάλματά του ανιδρύθηκαν σε ολόκληρη τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Η Μαντίνεια, τόπος καταγωγής των προγόνων του, αποτέλεσε το κέντρο της λατρείας του στην αρχαία Ελλάδα. Σύμφωνα με τον Πausανία (VIII:9.7, 10.1), στο γυμνάσιο της πόλης βρισκόταν ο «οίκος του Αντινόου» με αγάλματα και γραπτές απεικονίσεις του ως Διονύσου. Στην ίδια πόλη ο αυτοκράτορας είχε καθιερώσει ετήσια γιορτή και αγώνες πεντετηρικούς, προς τιμήν του. Σε μια επιγραφή μάλιστα, που βρέθηκε στην Αγορά της Μαντίνειας και χρονολογείται μετά τα μέσα του 2ου αι. μ.Χ., ο όμορφος έφηβος μνημονεύεται ως «επιχώριος θεός».

Το συγκεκριμένο έργο ενδεχομένως να απεικονίζει κάποιο νέο, που ήταν μέλος της εύπορης κοινωνίας της πόλης. Η απόδοση της κόμωσης και της φυσιονομίας ακολουθεί τη συνήθεια της εποχής να εξαρτά το ιδιωτικό από τα επίσημα πορträίτα του αυτοκρατορικού οίκου. Με αυτόν τον τρόπο, ο εικονιζόμενος αποκτά κύρος. Επιπλέον, η επιλογή ενός αγαλματικού τύπου της κλασικής εποχής και μάλιστα κάποιου θεού ή ήρωα, τονίζει την ελληνική του ταυτότητα και υποδηλώνει πρόθεση εξιδανίκευσης και ηρωοποίησής του, στην εποχή μάλιστα που μεσουρανεί η νοσταλγία του παρελθόντος.

The statue portrays a beardless youth in motion. He wears a chlamys that covers his back and is wound round his hand. The head, turning slightly to the left, is covered by a mass of hair in dense locks, spreading at the largest part of the forehead.

The sculpture is a variation of a statuary type of the late Classical or Hellenistic times, most probably of god Hermes, a type that was also used for statues of Odysseus and Perseus. The head shows the features of young Antinous, a favourite of emperor Hardian.

Antinous was born in Claudiopolis of Bithynia (in NW Asia Minor), a city considered to be a colony of the Mantineians, and he was deified by Hadrian, after his drowning in the Nile, in AD 130. Portraits and statues of his were erected across the entire Roman empire. Mantineia, his ancestors' place of origin, served as the centre of his cult in ancient Greece. According to Pausanias (VIII: 9.7, 10.1), in the gymnasium of the city, there was the «house of Antinous» with statues and painted depictions of his as Dionysus. In the same city the emperor had established an annual festival and races every five years, in his honour. As a matter of fact, an inscription that was found in the Agora of Mantineia, datable after the mid-2nd cent. AD, mentions the handsome adolescent as «local god».

The present sculpture, in all probability, depicts a youth, who was a member of the city's affluent society. The rendering of the hairstyle and physiognomy conforms to the habitual manner of the era, in which the imagery of private individuals relied on the official portraits of the imperial house. Thus, the portrayed individual gains prestige. Furthermore, the choice of a statuary type of the Classical period, and of a god or hero, in particular, stresses his Hellenic identity and indicates an intention to promote his idealization and heroization, in a period when nostalgia for the past had indeed reached its peak.

